

خبرنامه پروژه «آموزش و تنویر افکار عمومی در قلعه قدم، سیور، چال قفا و ونک واقع در شهرستان سمیرم»، پاییز ۱۳۸۸

◆ دست در هم برای حفاظت از زاگرس مرکزی ◆

قلعه قدم و سیور را برای اجرای برنامه‌های آموزش و تنویر افکار عمومی انتخاب نمود.

تعامل با جامعه محلی و جلب مشارکت آن‌ها طی فرایند اجرای پروژه یکی از مهم‌ترین اصولی است که تمام جهت‌گیری‌ها و فعالیت‌های پروژه بر مبنای آن تعریف می‌شود. لذا انجمن یوزپلنگ ایرانی در اولین گام از اجرای پروژه، اصول و آموزه‌های پایه‌ای ارتباط با جوامع محلی و رهیافت‌های مشارکتی را مدنظر قرار داد. به همین منظور طی چند سفر در تابستان سال جاری شناخت ابتدایی از وضعیت و نیازهای آموزشی روستاهای مزبور به دست آمده و همچنین نشست‌هایی با نمایندگان مردم و معتمدین برخی روستاها صورت گرفت. در این نشست‌ها همچنین راهکارهای پیشنهادی اهالی روستا برای رفع مسایل زیست‌محیطی نیز ارائه شد. یکی دیگر از دستاوردهای این کارگاه، نیازسنجی آموزشی بود تا بتوان بر اساس آن مفاد جلسات آموزشی را استخراج نمود.

در روستای سیور نیز با برگزاری جلسات PRA مسائل و مشکلات زیست‌محیطی مربوطه استخراج شد و در دستور کار تیم آموزشی انجمن یوزپلنگ ایرانی قرار گرفت.

بر اساس این جلسات گروه‌های هدف و اهداف آموزشی برای هر روستا بدست آمده و برنامه‌های آموزشی متنوعی برای کودکان و نوجوانان و همچنین بزرگسالان طراحی و اجرا گردید.

با توجه به زمان اجرایی بسیار محدود این پروژه، فازهای طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی مزبور به صورت کاملاً فشرده و در طول تقریباً دو ماه (با بیش از ۱۰ سفر به مناطق) صورت گرفت. در ادامه گزارش‌هایی از فعالیت‌هایی اجرایی این پروژه به استحضار می‌رسد.

ارتقای دانش زیست محیطی آن‌ها را نمایان می‌سازد و به شکلی دیگر باید تاکید نمود حفاظت فیزیکی بدون داشتن برنامه‌هایی برای آموزش و تنویر افکار افراد بومی ساکن در آن منطقه موفق و پایدار نخواهد بود.

پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی" برای حفاظت و تقویت تنوع‌زیستی ارزشمند زاگرس و استفاده پایدار و مناسب از آن در منطقه زاگرس مرکزی در حال انجام است. این پروژه در محدوده استان‌های اصفهان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد و فارس اجرا می‌شود که سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف دولتی و بین‌المللی و نیز سازمان‌های مردمی و خصوصی در آن مشارکت دارند.

در استان اصفهان ناحیه‌ای که تحت پوشش این پروژه قرار دارد شهرستان سمیرم است. شهرستان سمیرم در جنوب غربی رشته کوه‌های زاگرس قرار دارد. آب و هوای کوهستانی و ناهمواری‌های متنوع این شهرستان پوشش گیاهی متنوعی از جمله علفزارها، بوته‌زارها، جنگل‌های ارس و بلوط را بوجود آورده است. این شهرستان با تنوع گیاهی خود بخصوص گیاهان دارویی‌اش در سراسر ایران معروف است. جنگل‌های ارس که در زبان محلی به آن "ول" می‌گویند اغلب در غرب شهرستان قرار دارد. متأسفانه این جنگل‌ها در اثر بی‌احتیاطی و قطع بی‌رویه تخریب و به سمت نابودی پیش رفته‌اند. با این وجود این جنگل‌ها همچنان زیستگاه مناسبی برای گونه‌های مختلف جانوری مانند خرس، پلنگ، پازن، خرگوش و غیره است.

پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی" با همکاری اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان و انجمن یوزپلنگ ایرانی در راستای اهداف آموزشی خود شهر ونک، منطقه عشایرنشین چال قفا و روستاهای

فاطمه حسینی زوارئی: کشور ما ایران یکی از کشورهای است که به خاطر دارا بودن شرایط متنوع اقلیمی، از نظر ذخایر و منابع حیات‌وحش جزء غنی‌ترین کشورهای جهان محسوب می‌شود. اما متأسفانه عدم آگاهی لازم در خصوص ارزش‌های حیاتی این منابع باعث شده تا طی دهه‌های اخیر برخی از این منابع ارزشمند گیاهی و جانوری در معرض خطر انقراض قرار گیرد.

زاگرس کهن که قدمتی به درازای تاریخ دارد از جنوب پیرانشهر در شمال غربی کشورمان به سمت جنوب و جنوب غربی امتداد می‌یابد و به حاشیه‌های شهر زیبای فسا در فارس ختم می‌شود. امروزه زاگرس منبع آبی عظیمی برای شهرهای غربی و جنوبی کشور به حساب آمده و رودخانه‌های زیادی از قله‌های مرتع آن سرچشمه می‌گیرد و بارزترین خصوصیت آن وجود جنگل‌های بلوط و ارس است. سلسه جبال زاگرس علاوه بر آنکه محل شکل‌گیری برخی از اصیل‌ترین فرهنگ‌ها و شیوه‌های زندگی است از تنوع‌زیستی غنی هم برخوردار است.

با درک روز افزون بشر از اهمیت حیاتی تنوع‌زیستی، توجه به طبیعت و اهمیت آن در سال‌های اخیر رو به فزونی گذارده است، امروزه اجماع جهانی در خصوص روش‌های حفاظت از منابع طبیعی، تنویر افکار و آموزش را جزء پایدارترین و کارآمدترین روش‌ها می‌داند. چرا که حفاظت از محیط زیست یک کشور بدون حضور و همراهی شهروندان آن ناممکن است. در کشور ما نیز که لزوم حفاظت از تنوع‌زیستی بیش از پیش به چشم می‌خورد این حضور و همراهی ضروری‌تر است. تعامل دایمی شهروندان با محیط‌زیست پیرامونشان، حضور آن‌ها در تصمیم‌سازی‌های مهم کشور، نقش آن‌ها در حفاظت از این گونه‌های کمیاب و ضرورت آموزش و

◇ جشنواره «من و طبیعت» ◇

گزارش جشنواره آموزشی تنوع‌زیستی و محیط‌زیست برای کودکان و نوجوانان

- آشنا نمودن دانش‌آموزان با مهم‌ترین مسایل تاثیرگذار بر تنوع‌زیستی منطقه محل زندگی‌شان
- تحلیل دانش‌آموزان از مهم‌ترین مسایل زیست‌محیطی منطقه محل زندگی‌شان و راهکارهای رفع آن‌ها
- آشنایی دانش‌آموزان با جایگاه انسان در اکوسیستم منطقه و رابطه‌اش با تنوع زیستی منطقه محل زندگی‌شان
- مروری بر برخی از مهم‌ترین مشکلات زیست‌محیطی منطقه محل زندگی کودکان و نوجوانان

لازم به ذکر است در جشنواره‌های اجرا شده در چهار منطقه تحت پوشش پروژه، سعی شد مسایل بومی هر منطقه نیز در نظر گرفته شود و در نتیجه برخی فعالیت‌ها مخصوص یک منطقه طراحی و اجرا شدند و یا محتوای هر غرفه به تناسب تغییر نمود.

یکی از مهم‌ترین اصول تضمین‌کننده فعالیت‌های آموزشی مشارکتی در سطح جوامع محلی، جلب حمایت نهادهای مدنی بومی است. از این رو تلاش گردید تا با جلب همکاری مدیران و اولیای مدارس روستاهای سیور، قلعه قدم و شهر ونک، مسئولین خانه بهداشت (در روستای قلعه قدم)، مسئولین بسیج بانوان (در شهر ونک)، مسئولین مهد قرآن شهر ونک، اعضای شورای شهر شهر ونک، اعضای شورای شهر روستای قلعه قدم، دهیار و اعضای شورای شهر روستای سیور و گروه کوهنوردی بانوان روستای سیور گام مؤثری در جهت اجرای تاثیرگذارتر فعالیت‌های آموزشی برداریم. در ادامه گزارش جشنواره «من و طبیعت» برگزار شده در روستای سیور را از زبان فهیمه رئیسیان، دانش‌آموز اول راهنمایی را می‌خوانید. این گزارش بدون هرگونه تغییر ویرایشی آورده می‌شود.

«مسابقه دوی جانوران»، «بازی مکان‌یابی»، «پخش فیلم»، «رنگ‌آمیزی»، «ساخت ماسک»، «کارت بازی حیوانات (تصویری)»، «کارت بازی حیوانات (متنی)» «قصه‌گویی»، «اکتشاف (دنیای موجودات کوچک)»، «بازی سهم بیسکوئیت»، «بازی گراز و پلنگ»، «بازی اکوسیستم»، «محیط زیست ما در ۲۰ ثانیه» و «نمایش» ارایه شد. کودکان و نوجوانان در طی مدت برگزاری جشنواره، از غرفه‌های مختلف بازدید کرده و تحت آموزش قرار گرفتند. این شیوه آموزش به دلایل زیر انتخاب شد:

- ایجاد جذابیت در روند آموزشی
  - ارائه مفاد آموزشی گسترده‌تر با توجه به محدودیت زمانی موجود
  - ایجاد تنوع در نحوه ارائه مطالب با حضور چند آموزشگر
  - تحت پوشش قرار دادن تعداد بیشتری از دانش‌آموزان در زمان محدود
  - امکان تحت آموزش قرار دادن دانش‌آموزان طی یک روند آموزشی منطقی و طراحی شده به طوریکه کلیه پیش‌زمینه‌ها و پس‌زمینه‌های لازم را دریافت کنند
  - امکان بررسی تنوع‌زیستی از وجوه و رویکردهای مختلف
  - نقش بستن خاطره‌های شاد در ذهن دانش‌آموزان به‌منظور پایداری آموزش
- اهداف آموزشی در نظر گرفته شده در طراحی غرفه‌های مختلف موجود در این جشنواره‌ها نیز به شرح زیر بود:
- آشنایی دانش‌آموزان با مظاهر تنوع‌زیستی در محل زندگی‌شان

صفورا زواران حسینی: در کشور ما که نسل کودکان و نوجوان آن درصد قابل توجهی از جمعیت را تشکیل می‌دهد آموزش محیط زیست می‌تواند تاثیر قابل توجهی در تقویت فرهنگ زیست محیطی داشته باشد. آشنایی کودکان و نوجوانان با علوم پایه زیست محیطی در مقاطع مختلف تحصیلی می‌تواند روحیه سازگاری و حفاظت از منابع طبیعی را در آن‌ها تقویت کرده، حس مسئولیت‌پذیری را به صورت منطقی در آنان افزایش دهد. آموخته‌های علمی می‌تواند بوسیله آنان در زندگی روزمره مورد استفاده قرار گیرد و این آموزش‌ها زمانی بیشترین کارایی را خواهد داشت که کودکان و نوجوانان با استفاده از راهکارهای اجرایی کسب شده درصدد رفع مشکلات و موانع زیست محیطی برآیند. در طراحی این برنامه آموزشی موارد زیر در نظر گرفته شد:

- تفاوت دو گروه سنی دانش‌آموزان دبستان و راهنمایی و تعریف فعالیت‌های متناسب برای هر گروه
  - تعریف فعالیت‌هایی جهت بالابردن اطلاعات دانش‌آموزان درباره محیط زیست و تنوع زیستی
  - تعریف فعالیت‌هایی که توسط آن دانش‌آموزان بتوانند مسائل زیست محیطی منطقه خود را شناسایی و تحلیل کرده و راهکارهایی عملی برای حفاظت از آن طراحی کنند.
- برنامه آموزشی کودکان و نوجوانان در قالب جشنواره‌های نیم‌روزه اجرا شد. این جشنواره‌ها در برگزیده فعالیت‌های متنوعی برای گروه‌های سنی مختلف بود. در راستای اهداف آموزشی در نظر گرفته شده، در مجموع ۱۵ فعالیت در قالب غرفه‌های مختلف از قبیل «پانتومیم اجزای طبیعت»،

در این جشنواره غرفه‌هایی بود که عوامل نابودی محیط زیست را نمایش می‌داد. مثلاً شکارچی که در کوه در حال شکار است و تیرش به خطا می‌رود و با رفتار خشونت‌آمیز محیط زیست را از بین می‌برد که خود این تخریب محیط‌زیست است. در غرفه‌های دیگر بچه‌ها باید محیط‌زیست خود را در زمان ۲۰ ثانیه نقاشی می‌کردند، مثلاً انسانی که در زیر یک درخت آتش روشن کرده و ... در غرفه دیگر که اکوسیستم نام دارد رابطه بین موجود زنده و غیر زنده را بیان می‌کند، مثلاً پلنگ که اکنون نابود شده چه چیزی زیاد شده یا اگر گراز زیاد شده چه چیزی کم شده. اما بعضی از گیاهان که تنها با استفاده از گوارش این موجودات تولیدمثل می‌کرده رو به نابودی است. در غرفه دیگر رابطه بین حیوانات نشان داده شده، ولی انسان‌ها با شکارهای بی‌رویه باعث نابودی گوشه‌ای از این رابطه شده‌اند. در آخر از بچه‌ها مصاحبه شد و می‌پرسیدند که امروز چطور بود؟ چه کار کردید؟ از چه غرفه‌ای خوشتان آمد؟ از چه غرفه‌ای بدتان آمد و نیز در آخر اگر کسی پیشنهادی داشت می‌داد و با یک سی‌دی و کتاب (کتاب من: روش دفاع حیوانات از خود) راهی خانه می‌شد. این هم یکی دیگر از کارهای انجمن یوزپلنگ ایرانی در جشنواره من و طبیعت.

خدا نگهدار

و برای حرکت بعدی آماده می‌شود. در غرفه دیگر بچه‌ها مشغول به نقاشی کشیدن بودند، مثلاً روباه، عنکبوت و ... روی دیوار بود که بچه‌ها هر کدام از این شکل‌ها را دوست داشتن از یکی از خاله‌ها می‌گرفتند و به دلخواه رنگ می‌کردند و در همین غرفه چهار شکل حیوان بود که عبارتند از: قورباغه، گراز، خرس و پلنگ. که به صورت ماسک بود هر کسی می‌خواست یکی از این چهار حیوان را به انتخاب خود می‌گرفت و رنگ می‌کرد و بعد رنگ‌آمیزی به یکی از خاله‌ها ماسک خود را تحویل می‌داد و او هم یک کش به ماسک می‌بست و بچه‌ها با خوشحالی به بیرون می‌رفتند. یک کتاب آموزشی "من و طبیعت ویژه دبستانی‌ها" و یک سی‌دی جایزه می‌گرفتند. در ضمن یک کاغذ بزرگ هم به یکی از دیوارهای مکان جشنواره نصب کرده بودند که بزرگ بالای صفحه نوشته بودند "امروز چطور بود؟" و بچه‌ها نظر خود را درباره روزی که در جشنواره گذرانده بودند روی کاغذ می‌نوشتند و راهی خانه خود می‌شدند. این گزارشی بود درباره جشنواره دبستانی‌ها. روز بعد ساعت ۹ صبح جشنواره من و طبیعت ویژه راهنمایی‌ها برگزار شد و در آن بچه‌های روستای سیور و علی‌آباد جمع شدند.

من فهیمه رئیسین گزارشی از جشنواره "من و طبیعت" تهیه کرده‌ام. اینجا سیور یکی از روستاهای شهرستان سمیرم از استان اصفهان است. روستای سیور در واقع کوهپایه‌ای است در شمال کوه دنا، که کوه دنا یکی از پایه‌های اصلی رشته‌کوه زاگرس است. در یکی از روزهای تابستان ۸۸، حدود ۱۵ نفر برای جشنواره "من و طبیعت" به روستای سیور آمدند که جشنواره‌ای برای دانش‌آموزان دبستانی و راهنمایی، جشنواره‌ای درباره محیط زیست برگزار کردند. این جشنواره به بچه‌های روستای سیور نشان داده که نباید به محیط زیست خود صدمه بزنند و باید این محیط‌زیست را برای نسل‌های دیگر باقی بگذارند. خب سری به غرفه‌هایی که برای سرگرمی برای دانش‌آموزان برگزار کردند می‌زنیم: غرفه "حیوانات منطقه ما چگونه راه می‌روند". در این غرفه آقایی بود که بچه‌ها به او عمو می‌گفتند. مثلاً به بچه‌هایی که برای بازی به آن غرفه می‌روند نشان می‌دهد که چگونه مانند خرس، قورباغه، عقاب و ... حرکت کنند و با استفاده از حرکت این حیوانات مسابقه برگزار کردند. در غرفه دیگر "پانتومیم" که مثلاً ادای یکی از حیوانات را، یکی از بچه‌ها در می‌آورد و دیگران می‌گویند که این چه حیوانی است و هر کس که زودتر بگوید برنده است

با همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (مرکز یک) شهرستان سمیرم ◇ کودکان، طبیعت، کانون ◇

سارا باقری: در شهر سمیرم دو مرکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان وجود دارد. مرکز یک به نسبت مرکز دو، مرکزی باسابقه‌تر و فعال‌تر است و ابزار و امکانات بیشتری دارد.

پس از بازدید از محل کانون و گفتگو با مدیر با سابقه و علاقه‌مند آن، مشخص شد در این مرکز از گذشته فعالیت‌های آموزشی مختلفی در جهت بهبود ارتباط کودکان با طبیعت اجرا شده است. در طی این مذاکره، مدیریت و همکاران این مرکز جهت برگزاری کلاس‌های مشابه برای کودکان مناطق تحت پوشش پروژه ابراز علاقه‌مندی نمودند.

از آنجا که طبق مقررات، کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان تنها در محل مراکز خود اقدام به آموزش می‌کنند، تصمیم گرفته شد برای برگزاری اردوهای آموزشی، کودکان در محل کانون حضور یافته و تحت آموزش قرار گیرند. لازم به ذکر است به دلیل دوری مسافت روستای سیور و امکان‌پذیر نبودن گردآوری کودکان در منطقه چال‌قفا، این اردوی آموزشی تنها برای کودکان شهر ونک و روستای قلعه‌قدم برگزار شد.

برای برگزاری این اردوی آموزشی، آموزش و پرورش شهرستان سمیرم تامین بخشی از وسیله نقلیه را تقبل نمود.

با توجه به محتوی برنامه آموزشی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهرستان سمیرم، مخاطب این اردوی آموزشی کودکان دبستانی بودند. البته تعدادی از نوجوانان مقطع راهنمایی نیز به اصرار خود در این اردو شرکت نمودند این اردوها در دو روز پیاپی و با حضور ۴۰ دانش‌آموز از هر منطقه برگزار شد.

اطلاع‌رسانی و انجام هماهنگی‌های لازم با اولیای دانش‌آموزان با همکاری اعضای شورای شهر ونک و مسئول مرکز بهداشت روستای قلعه‌قدم انجام پذیرفت و فعالیت‌های آموزشی به‌طور همزمان و با حضور مدیریت کانون و سه مربی انجام گرفت.

کودکان و نوجوانان در طی مدت برگزاری این اردو، به ترتیب در فعالیت‌های مختلف شرکت کرده و تحت آموزش قرار می‌گرفتند. فعالیت‌های انجام شده به شرح زیر بود:

- گردمایی کودکان و نوجوانان در کتابخانه و توضیح مربیان کانون درباره فعالیت‌های در نظر گرفته شده
- تقسیم دانش‌آموزان به چهار گروه دوستداران طبیعت، زیباشناسان، محققان طبیعت و محافظان طبیعت.
- مشاهده نمونه‌هایی مثل بال پروانه، برگ گل و ... (نمونه آماده) زیر میکروسکوپ و نقاشی آن (یا گرفتن پروانه با تور پروانه‌گیری و چسباندن لای چسب ۵ سانتی و دیدن زیر میکروسکوپ)
- مشاهده گیاهان و حشرات محوطه با ذره بین و نقاشی آن
- مطالعه کتاب‌هایی راجع به طبیعت و محیط‌زیست و بحث راجع به آن‌ها (هر گروه کتابی متناسب با نامش مطالعه کرد)
- نقاشی با استفاده از برگ و گلبرگ با رنگ‌های طبیعی
- درست کردن اجزای طبیعت (بیشتر حیوانات) با گل سفال
- در روز دوم با صلاح‌دید مربیان کانون فعالیت‌های زیر به برنامه‌ها اضافه شد، که عبارتند از:
- قصه‌گویی

انجمن یوزپلنگ ایرانی با برگزاری این اردو و همکاری با مرکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بار دیگر نشان داد همکاری با این گونه مراکز می‌تواند به گسترش آموزش‌های زیست محیطی به شکل جذاب و تاثیرگذار در میان کودکان کمک شایانی نماید.

- نقاشی با رنگ و شیشه
- بازی‌های گروهی و محلی. لازم به ذکر است اضافه شدن این بخش در ایجاد تنوع و شاد کردن بچه‌ها تأثیر بسزایی داشت و نسبت به روز گذشته راضی‌تر به نظرمی‌رسیدند.

در انتهای برنامه از طرف کانون به دانش‌آموزان لوازم‌التحریر هدیه داده شد.

یکی از نکات جالب در این اردوی آموزشی حضور دو نفر از اعضای قدیمی کانون به عنوان آموزشگر بود. این نوجوانان در طی سال‌های گذشته در فعالیت‌های آموزشی کانون شرکت کرده و حال خود به آموزشگرانی علاقه‌مند تبدیل شده بودند.

بابک یکی از این نوجوانان بود که همراه با مربی‌های کانون مسئولیت یک گروه را به عهده داشت، او به خوبی با بچه‌ها رفتار می‌کرد و با پرسیدن و مطرح کردن سوالات هدفدار به فهم بیشتر کودکان کمک می‌نمود. بابک می‌گفت کار با بچه‌ها را خیلی دوست دارد و می‌خواهد در آینده یک آموزشگر موفق باشد.

فعالیت‌های این مرکز کانون تا کنون با استقبال خوبی از طرف صدا و سیمای استان مواجه بوده است. بارها گزارش کارهای این مرکز در بخش‌های مختلف خبری سیمای استان پخش شده که نمودی از کسب موفقیت در رسیدن به اهداف آموزشی کانون

احسان محمدی

مقانی: اکونوریس

یا طبیعت‌گردی، بنا

بر تعریف جهانی،

سفری است مسئولانه

به مناطق طبیعی که

در آن محیط زیست

حفظ و بر رفاه جوامع محلی تأکید می‌شود. در حقیقت، طبیعت‌گردی مسافرتی بر پایه کسب لذت از سیمای طبیعی یک منطقه است که با هدف مشاهده گیاهان، جانوران و سایر عناصر طبیعی و آشنایی با ویژگی‌های فرهنگی مردم محلی آن، در گذشته و حال، انجام می‌پذیرد.

در سال‌های گذشته، طبیعت‌گردی در بین انواع گوناگون گردشگری، رشد قابل توجهی داشته است که گسترش چشمگیر فعالیت‌های طبیعت‌گردی، مهر تاییدی بر این ادعاست. آثار مستقیم و غیرمستقیم طبیعت‌گردی بر حفاظت از محیط‌های طبیعی و در اقتصاد بسیاری از جوامع، این صنعت را به یکی از مناسب‌ترین راهکارهای تعامل انسان با محیط پیرامون خود بدل ساخته است که می‌تواند تضمین‌کننده بقای عرصه‌های طبیعی و ذخایر ملی یک منطقه در سال‌های آینده باشد.

محدوده زاگرس در ایران، با داشتن عرصه‌های طبیعی کم‌نظیر و منحصر به فرد و تنوع بالایی از جوامع انسانی و به تبع آن گوناگونی فرهنگ‌ها، ظرفیت بالایی برای صنعت گردشگری و طبیعت‌گردی دارد. با در نظر گرفتن این نکته که شهرستان سمیرم دارای امتیازهای ارزشمندی در این زمینه است؛ شناسایی و معرفی آن‌ها، می‌تواند راه را برای سرمایه‌گذاری بلندمدت در این شاخه، در برنامه‌ریزی‌های خرد و کلان این مناطق هموار سازد. به همین منظور، در طی این پروژه فعالیت‌هایی در این راستا انجام پذیرفته است که با تدوین گزارش آن، امید است که به شکل‌گیری هرچه بهتر این صنعت همراه با طبیعت، کمک شود.

در محدوده شهرستان سمیرم، کوهستان‌ها و چشمه‌های فراوانی وجود دارد که حضور گروه‌های عشایر در آن نیز به جاذبه‌های گردشگری این مناطق می‌افزاید. علاوه بر چشم‌اندازهای دیدنی، وجود صخره‌های فراوان یکی از عوامل جذب کوهنوردان و صخره‌نوردان به این منطقه است. در سفری که به منظور معرفی این عرصه‌ها انجام پذیرفت، مناطقی از شهر ونک و روستای قلعه‌قدم و هم‌چنین چال‌قفا مورد بازدید قرار گرفتند.

چال‌قفا که یکی از اصلی‌ترین مکان‌های حضور عشایر در این محدوده جغرافیایی به شمار می‌رود، با دارا بودن زیستگاه‌های رویش لاله واژگون، پوشش وسیعی از درختان اُرس (که در گویش محلی «وُل» نامیده می‌شود)، کوهستان‌های منحصر به فرد و چشمه‌های جاری از آن‌ها، یکی از مسیرهای گردشگری بالقوه منطقه است که تنوع قابل توجه پوشش گیاهی و جانوران آن به جذابیت‌های آن می‌افزاید. تعداد قابل توجهی از اصله‌های درختان کهنسال در بسیاری از نقاط این عرصه وجود دارند که اقدامات حفاظتی بیشتری را طلب می‌کنند.

شهر ونک نیز دارای چشمه‌های متعددی چون «چشمه‌ناز» - که عرصه‌های طبیعی کم‌نظیری را به وجود آورده و گیاهان و جانوران گوناگونی را به خود جلب کرده‌است -، دشت‌ها و مراتع گسترده، کوهستان‌های فراوان و مناظر طبیعی فراوانی است. حضور جمعیت‌های مناسبی از حیات وحش در محدوده چشمه ناز و «تنگه گله گاو» می‌تواند

این محدوده را به عنوان یکی

از مناطق مستعد به منظور

حفاظت و برقراری گشت‌های

محیط‌بانی معرفی کند.

درختان کهنسال چنار و گردو،

دریاچه‌ها و حوضچه‌های آب

طبیعی، گورستان‌های قدیمی و

اماکن مذهبی از دیگر جاذبه‌های این شهر محسوب می‌شوند.

با رشد جمعیت و مراجعه بازدیدکنندگان از شهرها و استان‌های اطراف، مسایلی طبیعت منطقه را تهدید می‌کند. عدم توجه کافی می‌تواند در آینده مشکلاتی را پدید آورده و محدودیت‌های قابل توجهی در جذب گردشگران به این منطقه به‌وجود آورد. اگر چه در صورت رفع معضلاتی چون فشار بی‌رویه جوامع انسانی بر این عرصه‌ها و برنامه‌ریزی توسعه منطقه با کمترین میزان آسیب به محیط‌زیست و عرصه‌های طبیعی، این منطقه قادر خواهد بود ظرفیت‌های بالای خود در زمینه جذب گردشگران طبیعت‌دوست را حفظ کند. بر کسی پوشیده نیست این مسئله نیازمند سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و هدفمند است.

سیور، روستایی در ۶۰ کیلومتری جنوب شهرستان سمیرم است و موقعیت جغرافیایی متفاوتی نسبت به سه منطقه دیگر تحت پوشش پروژه، ونک، قلعه‌قدم و چال‌قفا دارد. این روستا دارای طبیعتی بسیار زیبا و بکر است: قله پربرف، رود خروشان، چشم‌اندازهای زیبا، کوه‌های پوشیده از گیاهان مرتعی و دارویی، اشکفت و غار و ...

کوه‌های این منطقه ۱۴ قله بالاتر از ۴۰۰۰ متر دارد که معروف‌ترین آن‌ها «قُدویس» با ارتفاع ۴۳۴۱ متر است. این روستا در حدود ۳۰۰ سال قدمت دارد، اما روستای قدیمی به نام «ده بالا» در نزدیک آن قرار دارد که قدمت آن به ۱۴۰۰ سال می‌رسد و آنطور که مردم محلی می‌گویند، ساکنین سیور سال‌ها پیش از این در این روستا استقرار داشته‌اند و پس از آن به دلایلی به محل فعلی کوچ کرده‌اند.

روستای سیور، در کنار نام روستای «خَفر»، نامی بسیار آشنا برای گروه‌های کوهنوردی به شمار می‌رود. هم‌چنین به دلیل دارا بودن مناطق طبیعی و بسیار زیبایی و متنوع، منطقه‌ای مناسب برای انجام دیگر فعالیت‌های مرتبط با طبیعت‌گردی است.

در این روستا گروه کوهنوردی جوانان به نام «آب اسپید» بسیار فعال است. این گروه اطلاعات و عکس‌های بسیار کامل و جامعی از مناطق گردشگری اطراف روستای خود تهیه کرده‌اند. انجمن یوزپلنگ ایرانی طی جلساتی به کمک این گروه کوهنوردی بروشوری با عنوان «معرفی مناطق طبیعت‌گردی روستای سیور» گردآوری و تدوین کرد. در این بروشور که با هدف معرفی مهم‌ترین مناطق دارای قابلیت طبیعت‌گردی تهیه شده است مناطقی مانند دشت حوض دال، چشمه آب اسپید، بالازیری، لاله‌های واژگون قره‌یال، آبشار آبریزک، مور، قله دنا (قُدویس) شرح داده شده‌اند. به علاوه در تدوین این بروشور از مشورت اهالی با تجربه نیز استفاده شد.

امید است با انجام مطالعات بیشتر و بررسی‌های تکمیلی و هم‌چنین انتشار گزارش و دستاوردهای آن برای مدیران و تصمیم‌گیران، بتوان گامی در جهت ارتقاء و توسعه صنعت طبیعت‌گردی در این منطقه برداشت.

سیما بربگیر: برنامه آموزشی بزرگسالان چگونه تدوین شد؟

مفاهیم مربوط به محیط زیست، تنوع زیستی و مسایل مربوط به آن بسیار گسترده و متنوع هستند. به همین خاطر در برگزاری جلسه‌های آموزشی با این موضوع می‌بایست به نیازهای آموزشی مخاطبین و اولویت‌های منطقه محل زندگی آن‌ها توجه نمود. در همین راستا در طی جلسات هم‌اندیشی که به تفکیک در هر یک از مناطق تحت پوشش پروژه برگزار شد، در کنار استخراج ارزش‌های زیست‌محیطی منطقه و مهم‌ترین مسایل و مشکلات مربوط به آن‌ها، با همفکری حاضرین مهم‌ترین اولویت‌ها در این خصوص تعیین

شد. به این ترتیب در انتهای جلسات هم‌اندیشی در هر منطقه سرخ‌های لازم برای تدوین برنامه آموزشی بزرگسالان به دست آمد و موضوعات آموزشی بزرگسالان هر منطقه به تفکیک مشخص شد. لازم به ذکر است به دلیل تشابه وضعیت اقلیمی، معیشتی و ... در مناطق مذکور، تشابه زیادی در سرفصل‌های استخراج شده دیده می‌شد. لذا سعی شد به نیازهای اختصاصی هر منطقه نیز توجه خاص صورت گیرد.

در شهر ونک چه گذشت؟

ونک شهری کوچک در غرب شهرستان سمیرم است. در طی بازدیدهای اولیه از این شهر و مذاکرات انجام شده با مسئولین و مردم محلی گروه‌های هدف مناسب برنامه آموزشی پروژه شناسایی شدند. در این شهر مخاطبان به سه گروه بانوان، رابطین بهداشت و آقایان تقسیم شدند. با توجه به مذاکرات انجام شده، بهترین محل برای تجمع بانوان این شهر و برگزاری جلسه آموزشی، بسیج شهر ونک تشخیص داده شد. هماهنگی و اطلاع‌رسانی این جلسه آموزشی نیز با همکاری مسئولین بسیج بانوان و اعضای شورای شهر انجام گرفت.

رابطین بهداشت نیز گروه دیگری از مخاطبان آموزشی این شهر بودند؛ که پس از اعلام آمادگی از سوی آنان برای شرکت در جلسه‌های آموزشی پروژه، پس از هماهنگی‌های لازم با شبکه بهداشت شهرستان سمیرم جلسه‌های آموزشی نیز برای آنان برگزار شد.

در منطقه سمیرم فصل تابستان، فصل کار است، آقایان بیشترین ساعت روز را در باغات و مزارع به سر می‌برند و گردهمایی آنان برای برگزاری جلسه آموزشی بسیار دشوار است. از این رو بهترین زمان برای برگزاری جلسه آقایان، پس از نماز ظهر در محل مسجد جامع شهر تشخیص داده شد.

جلسات آموزشی برگزار شده در این شهر به شرح زیر است:

محیط زیست و تنوع زیستی در کلاس درس

گزارش کلاس‌های آموزشی تنوع زیستی و محیط زیست برای بزرگسالان

را نیز به مخاطبان خود انتقال دهند. بر همین اساس، پس از انجام هماهنگی‌های لازم با شبکه بهداشت شهرستان سمیرم، جلسه‌ای آموزشی با تمرکز بر مباحث مربوط به آلودگی‌های زیست‌محیطی و نقش آن بر سلامت انسان و محیط زیست، با حضور ۳۰ نفر از رابطین بهداشت، برگزار شد.

جلسه

آموزشی آقایان در محل مسجد جامع: اهالی

شهر ونک بسیار به حفظ حیات وحش و محیط زیست منطقه خود علاقمند هستند. آن‌ها بارها و به شکل‌های مختلف این علاقه و توجه خود را به اطلاع

اداره کل محیط زیست استان اصفهان رسانده‌اند. در راستای این ابراز نیاز و سؤالاتی که در جلسات هم‌اندیشی توسط اهالی مطرح شده بود، از یکی از کارشناسان اداره کل محیط زیست استان اصفهان دعوت شد تا در میان مردم حضور یافته و به سؤالات آنان پاسخ دهند. در این جلسه که با حضور ۵۰ نفر از آقایان شهر ونک در محل مسجد جامع برگزار شد، جناب آقای مهندس مقیمی، کارشناس محیط طبیعی اداره کل محیط زیست استان اصفهان در خصوص لزوم ایجاد و شرایط انتخاب مناطق حفاظت‌شده، حوزه اختیارات سازمان محیط زیست و ... صحبت نمودند.

در روستای قلعه قدم چه گذشت؟

قلعه قدم روستایی در میانه راه سمیرم به ونک است. پس از بررسی‌های اولیه و مذاکرات انجام شده با مسئولین و مردم محلی، تصمیم گرفته شد در این روستا دو جلسه آموزشی برای بانوان و آقایان برگزار شود. محتوای هر کدام از این جلسات، با توجه به تفاوت نیازهای آموزشی مخاطبان، طراحی شد. به دلیل تقارن زمان برگزاری جلسات آموزشی این روستا با ماه رمضان، جلسه آموزشی آقایان بعد از افطار و جلسه آموزشی بانوان پیش از نماز ظهر، در محل مسجد روستا برگزار شد.

جلسات آموزشی برگزار شده در این روستا به شرح زیر است:

• **جلسه آموزشی بانوان:** به دلیل تشابه موارد آموزشی مورد نیاز استخراج شده در جلسات هم‌اندیشی برگزار شده، سرفصل‌های آموزشی این جلسه آموزشی نیز با جلسه آموزشی بانوان در محل بسیج شهر ونک یکسان بود، اما سعی شد در طی بحث‌های گروهی میان بانوان و آموزشگران، مسایل محلی مورد بحث و بررسی قرار گیرند.

• **جلسه آموزشی بانوان در محل بسیج:** بسیج بانوان شهر ونک یکی از گروه‌های مردمی فعال در این شهر است که از ابتدای شروع پروژه علاقمندی بسیاری برای همکاری و شرکت در برنامه‌ها از خود نشان دادند. در همین راستا یکی از جلسه‌های آموزشی در این شهر، برای ۳۰ نفر از بانوان برگزار شد. در این جلسه مسایل مربوط به اکوسیستم و نقش هر یک از اجزای آن، دفع صحیح زباله، آلودگی آب و آلودگی خاک و تاثیرات آن‌ها بر محیط زیست و حیات وحش منطقه و سلامت انسان، با انجام فعالیت گروهی، ارائه اسلاید و آموزش متقابل (آموزش دیدن گروهی از فراگیران و انتقال به بقیه فراگیران)، آموزش داده شد.

• **جلسه آموزشی رابطین بهداشت:** رابطین بهداشت به دلیل تعامل مستقیمی که با شهروندان دارند، گروه هدف مناسبی برای آموزش‌های مد نظر این پروژه تشخیص داده شدند. رابطین بهداشت در کنار آموزش‌های خود می‌توانند موضوعات و مباحث زیست‌محیطی مرتبط

• **جلسه آموزشی در محل مسجد:** در این جلسه آموزشی جناب آقای مهندس مقیمی، کارشناس محیط طبیعی اداره کل محیط زیست استان اصفهان، در محل مسجد، برای ۳۵ نفر از آقایان و بانوان سخنرانی کردند. ایشان در این جلسه آموزشی در خصوص دلایل حفاظت از محیط زیست، مسایل و مشکلات زیست محیطی منطقه، لزوم ایجاد و شرایط انتخاب مناطق حفاظت شده، حوزه اختیارات سازمان محیط زیست صحبت کرده و در ادامه جلسه مسایل و دغدغه های زیست محیطی مطرح شده از سوی اهالی را ثبت نمودند تا در گزارش خود به اداره کل محیط زیست استان اصفهان ارائه نمایند.

در روستای سیور چه گذشت؟

به دلیل آنکه روستای سیور یکی از روستاهای پایلوت پروژه زاگرس است، پس از انجام مطالعات و نشست های اولیه تیم پروژه در روستا، نتایج این جلسات در اختیار انجمن قرار گرفت تا برنامه های آموزشی مورد نیاز بر اساس درخواست اهالی طراحی شود. برای این روستا ۵ جلسه آموزشی در نظر گرفته شد:

- **جلسه اول:** در اولین جلسه آموزشی که در محل حسینیه روستا و برای بانوان برگزار شد، موضوعاتی چون: مفهوم تنوع زیستی و چهار سطح آن، دلایل حفاظت از تنوع زیستی، مفهوم اکوسیستم و نقش هر یک از اجزای طبیعت و در نهایت مدلسازی اکوسیستم منطقه سیور با حدود ۳۰ نفر از بانوان، ارائه شد.
- **جلسه دوم:** سرفصل های این جلسه آموزشی مشابه جلسه بانوان بوده و با حضور ۷۰ نفر از آقایان روستا برگزار شد.
- در این جلسه آموزشی گروه های سنی مختلف آقایان، نوجوانان، جوانان، میانسالان و افراد مسن حضور داشتند. این تنوع گروه های سنی از یک طرف اجرای برنامه آموزشی را با دشواری مواجه کرد، اما از سوی دیگر فرصتی برای گفتگو و انتقال نظرات و تجارب گروه های سنی مختلف به یکدیگر را فراهم نمود.
- **جلسه سوم:** در این جلسه آموزشی به مباحث مربوط به آلودگی های زیست محیطی پرداخته شد. موضوعاتی همچون زباله و الگوی مصرف مواد و اثرات آن بر انسان و محیط زیست، آلودگی آب و اثرات آن بر انسان و محیط زیست، آلودگی و فرسایش خاک و اثرات آن بر انسان و محیط زیست و اثر اخلاص در

شیوه برداشت صحیح و راهکارهای رفع تهدیدات تنوع زیستی و محیط زیست سخنرانی نمودند. اهالی از این جلسه آموزشی بسیار راضی بودند و ساعاتی پس از اتمام جلسه به مطرح نمودن پرسش ها و دغدغه های اهالی در این زمینه گذشت.

در منطقه چال قفا چه گذشت؟

منطقه چال قفا، منطقه ای عشایرنشین است. این منطقه، مرتع قشلاقی ایل قشقایی (عمله) است و هر کدام از خانوارها در سامانه عرفی خود چادرهایشان را برپا کرده اند و روزگار می گذرانند. برای ورود به این منطقه دو راه دسترسی وجود دارد که به دلیل خاکی و ناهموار بودن، طی کردن مسیر و دسترسی به چادرها با خودروهای معمولی بسیار سخت است. گروه اجرایی پروژه در طی دو بازدید از منطقه با خانواده های ساکن چندین سامانه عرفی دیدار و مصاحبه نمود تا علاوه بر استخراج ارزش های زیست محیطی و طبیعی منطقه، نیازهای آموزشی منطقه را نیز استخراج کند. همچنین در این منطقه به دلیل سختی گردآوری بزرگسالان و برگزاری جلسات آموزشی متمرکز، با مشورت و صلاح دید ساکنین، آموزش بزرگسالان در این منطقه از طریق چاپ و توزیع بروشور در میان خانوارها صورت گرفت.

عملکرد یا حذف یکی از اجزای اکوسیستم. در این جلسه ۲۵ مخاطب خانم حضور داشتند.

- **جلسه چهارم:** یکی از آلودگی های زیست محیطی مهم منطقه، مصرف بیش از حد و نادرست از سموم شیمیایی و رها کردن ظروف سم در محیط و آب های جاری است. در همین راستا، با پیگیری های انجام شده از جهاد کشاورزی استان، کارشناسی از شرکت فرزین کار سمیرم، متخصص امور ترویجی کشاورزی، به روستا آمده و در زمینه مصرف بهینه سم و اثرات استفاده بی رویه آن بر سلامت انسان و محیط زیست، همچنین روش های جایگزین مقابله با آفات به جای استفاده از سم برای ۶۰ نفر از خانم ها و آقایان، صحبت نمود.
- **جلسه پنجم:** در جلسه آخر آموزشی، با توجه به علاقمندی اهالی و تنوع بالای گونه های گیاهی، بخصوص گیاهان دارویی، مناطق اطراف روستای سیور (منطقه دنا)، از جناب آقای دکتر جعفری، عضو هیئت علمی دانشگاه یاسوج و متخصص در این زمینه دعوت به عمل آمد. ایشان در طی یک جلسه آموزشی، در خصوص اهمیت حفاظت از تنوع زیستی، تنوع گیاهان دارویی منطقه، گیاهان دارویی در حال انقراض، ارزش های متنوع اقتصادی گیاهان دارویی،

کلاس های آموزشی تنوع زیستی و محیط زیست بزرگسالان از نگاه مخاطبان

- کلاس خوبی بود، بسیار مفید و از نظر تنوع بالا بود. علی الخصوص قسمت اکوسیستم بسیار جالب بود.
- نتیجه کلاس امروز این بود که آفریده های خداوند از هم جدا نیستند و همه موجودات به هم ربط دارند. اگر یکی از آنها نباشد باعث مشکل در اکوسیستم و محیط زیست می شود. پس بیایم همه با هم محیط زیست را محافظت کنیم. از انسان ها گرفته تا همه موجودات و آفرینش خداوند.
- کلاس خیلی خوب بود. این کلاس ها باعث می شود که ما به محیط زیست خیلی بیشتری بدهیم و در حفظ آن تلاش بیشتری کنیم. قسمت پرسش و پاسخ خیلی خوب بود و اگر بیشتر باشد بهتر است.
- قبل از هر چیز کمال تشکر و قدردانی را از شما عزیزان داریم. شاید مباحثی که مطرح شد جدید نبود ولی خیلی مفید و کاربردی بود. بهترین روش برای فکر کردن در مورد این مسائل و یادآوری مشکلات انتخاب شده بود.
- خیلی برنامه خوبی بود و زحمات زیادی کشیده بودید که متشکریم. مطالب مفیدی درباره چگونگی حفاظت از طبیعت، فرسایش خاک و دفن زباله ها آموختیم که خیلی مفید بود. فقط اگر کمی پذیرایی شود بهتر است. همین.
- مواردی که در مورد چرخه اکوسیستم بود جالب بود. اثر کود، سموم روی درختان، آلودگی آب و خاک خیلی مهم و جالب بود. اگر راهی پیدا شود که جلوی این کارها گرفته شود و بشود باغداران و کشاورزان را قانع کرد خیلی عالی می شود. باتشکر.
- از گروه یوزپلنگ ایرانی تشکر می کنیم که به این شهر آمده اند و ما را با خیلی از مسائل جالب زیست محیطی شامل رابطه بین موجودات زنده و غیر زنده آشنا کردند. ما خیلی چیزها یاد گرفتیم. خیلی خوب و عالی بود. متشکریم.

محصولات آموزشی

تیم اجرایی پروژه:

مرتضی اسلامی دهکردی	میثم سلیمانی روزبهانی
سارا باقری	صبا سهرابی نیا
سیما ببرگیر	محمد مهدی شیخ صراف
شادی برندک	سارا عسگرنیا
مریم بهشتی سرشت	مرضیه عقدائی
محسن پوررمضانی	یاسمن علیشاهی
مرتضی پورمیرزایی	مریم فتوحی
پویان تظهیری مقدم	فرزانه قاسمی
مهتاب ترک بیات	احسان محمدی مقانکی
احسان جنتی	علیرضا مهدوی
فاطمه حسینی زواری	حمیدرضا میرزاده
محمد حسین خوش بیان	باقر نظامی بلوچی
صفورا زواران حسینی	کیمیا یگانه
نگار سلجوقی	

صفورا زواران حسینی: طی این پروژه بسته‌های آموزشی جداگانه‌ای برای کودکان و بزرگسالان طراحی و تولید شد. لازم به ذکر است در تهیه این بسته‌های آموزشی نیازهای آموزشی منطقه و ویژگی‌های مخاطبین در نظر گرفته شد.

بسته آموزشی کودکان از این موارد تشکیل شده بود: کتابچه آموزشی "من و طبیعت" (ویژه دبستانی‌ها)، سی‌دی فیلم دوبله شده "دنیای خرس‌ها" و چندین عنوان کتاب با موضوعات مرتبط با محیط‌زیست، گیاهان و جانوران.

بسته بزرگسالان نیز شامل موارد زیر بود: بروشور تنوع‌زیستی سمیرم، سی‌دی فیلم "طبیعت نصف جهان" ساخته محمدعلی اینانلو، فیلم "طبیعت سمیرم"، کتاب "دانستنی‌های زیست‌محیطی برای زنان"، پوسترهایی از طبیعت منطقه

در تدوین بسته‌های ذکر شده، با مرور منابع و ابزارهای موجود، موارد مناسب انتخاب و تکثیر شدند و برخی نیز توسط تیم آموزشی انجمن یوزپلنگ ایرانی در

راستای اهداف آموزشی و نیازهای منطقه، طراحی و در اختیار مخاطبان قرار داده شدند.

از همراهی‌تان سپاسگزاریم

پروژه حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی

دفتر مرکزی:

نشانی: تهران، ضلع شمالی
بزرگراه حکیم، بین شیخ
فضل‌الله و یادگار امام، پارک طبیعت پردیسان،
سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت محیط طبیعی
و تنوع‌زیستی

تلفن/فکس: ۰۲۱-۸۸۲۴۴۵۸۳

صندوق پستی: ۷۳۸۳-۱۴۱۵۵

وب سایت: www.cbcz.ir

پست الکترونیک: info@cbcz.ir

دفتر منطقه‌ای:

نشانی: چهار محال و بختیاری، شهر کرد، دروازه
سامان، مجتمع ادارات، انتهای خیابان پیروزی، نبش
ده متری اول، کد پستی: ۱۵۱۶۱-۸۸۱۸۶
تلفن: ۰۳۸۱-۲۲۵۱۱۱۴
تلفن/فکس: ۰۳۸۱-۲۲۲۷۹۰۳

اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان

نشانی: اصفهان، میدان لاله، کدپستی ۸۱۹۸۹

تلفن ارتباط مردمی: ۰۳۱۱-۵۵۷۱۸۳۸

فکس: ۰۳۱۱-۵۵۴۶۰۶۰

وب سایت: www.irandoe.org/doportal/isf

اداره حفاظت محیط‌زیست شهرضا

نشانی: اصفهان، شهر رضا، فلکه اول سروستان، اداره
محیط‌زیست شهرضا

تلفن: ۰۳۲۱-۲۲۱۲۸۴۸

انجمن یوزپلنگ ایرانی

نشانی: تهران، خیابان کارگر

شمالی، روبروی مرکز قلب،

خیابان شکرالله، پلاک ۱۳۴،

طبقه دوم، واحد ۵

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۸۵۴۹

تلفن/فکس: ۰۲۱-۸۸۰۰۵۹۲۶

پست الکترونیک: info@wildlife.ir

وب سایت: www.wildlife.ir

- جناب آقای مهندس احمدرضا لاهیجان‌زاده، مدیر کل اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان
- جناب آقای دکتر محمد فرحت، مدیر پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی"
- سرکار خانم مهندس ویدا منتخب، معاون پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی"
- جناب آقای مهندس هوشنگ جزئی، مشاور ملی پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی"
- جناب آقای مهندس سعید زیادبخش، تسهیلگر پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی"
- جناب آقای دکتر محمد ناصر مودودی، سرپرست دفتر منطقه‌ای پروژه "حفاظت از تنوع‌زیستی در سیمای حفاظتی زاگرس مرکزی" و دیگر همکارانشان در دفتر منطقه‌ای پروژه
- سرکار خانم مهندس مریم فرهمند سرپرست معاونت محیط طبیعی اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان
- سرکار خانم مهندس مریم امیدی کارشناس محیط‌طبیعی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان
- جناب آقای مهندس قاندری‌ها، فرماندار شهرستان سمیرم، معاون فرماندار شهرستان سمیرم و دیگر همکارانشان در حراست و دبیرخانه
- جناب آقای شفیع، ریاست آموزش و پرورش شهرستان سمیرم، جناب آقای طغریایی، معاون برنامه‌ریزی و توسعه مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سمیرم و جناب آقای سهرابی معاون آموزش و نوآوری آموزش و پرورش شهرستان سمیرم و دیگر همکارانشان در بخش حمل و نقل و حراست
- جناب آقای دکتر شماس مدیر شبکه بهداشت شهرستان سمیرم و سرکار خانم کاظم نژاد، کارشناس مسئول مشارکت‌های مردمی شبکه بهداشت شهرستان سمیرم
- جناب آقای مهندس محمد آزاد، مدیر آبخیزداری استان اصفهان
- جناب آقای مهندس مقدس، مدیر باغبانی جهاد کشاورزی استان اصفهان
- جناب آقای مهندس نصیری، مسئول مبارزات غیرشیمیایی حفظ نباتات استان اصفهان
- جناب آقای افشاری، کارشناس حفظ نباتات جهاد کشاورزی
- شهرستان سمیرم
- سرکار خانم عاطفه رئیسین، سرپرست گروه کوهنوردی خانم‌های روستای سیور، جناب آقای فرامرز رئیسین، سرپرست گروه کوهنوردی آقایان روستای سیور و دیگر اعضای گروه: خانم‌ها اعظم رئیسین، مریم رئیسین، کبری رئیسین، زهرا رئیسین، زهره رئیسین، مرضیه رئیسین، جمیله رئیسین، سکینه رئیسین و آقایان کاظم و محمدرضا رئیسین
- خانواده آقای ذبیح‌الله رئیسین
- خانواده آقای حشمت رئیسین